

บทที่ 1

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับฐานข้อมูล

ความหมายของข้อมูล (Data)

- ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง (fact) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร หรือในสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะนำมาจัดเรียงเรียง หรือจัดกลุ่มให้อยู่ในรูปแบบที่คนทั่วไปจะนำไปใช้ได้ หรือเป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่ผ่านกระบวนการประมวลผล ซึ่งมีความหมายในตัวเองและยังไม่มีความสัมพันธ์กับข้อมูลอื่น โดยความสัมพันธ์ของข้อมูลนั้นถูกกำหนดโดยผู้ใช้แฟ้มข้อมูล
- ข้อมูลเป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพราะข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเข้า (input) หรือข้อมูลดิบ (raw data) ในการประมวลผล (process) ทั้งหมดที่จัดการโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (output) หรือสารสนเทศ (information) ตามความต้องการของผู้ใช้งาน

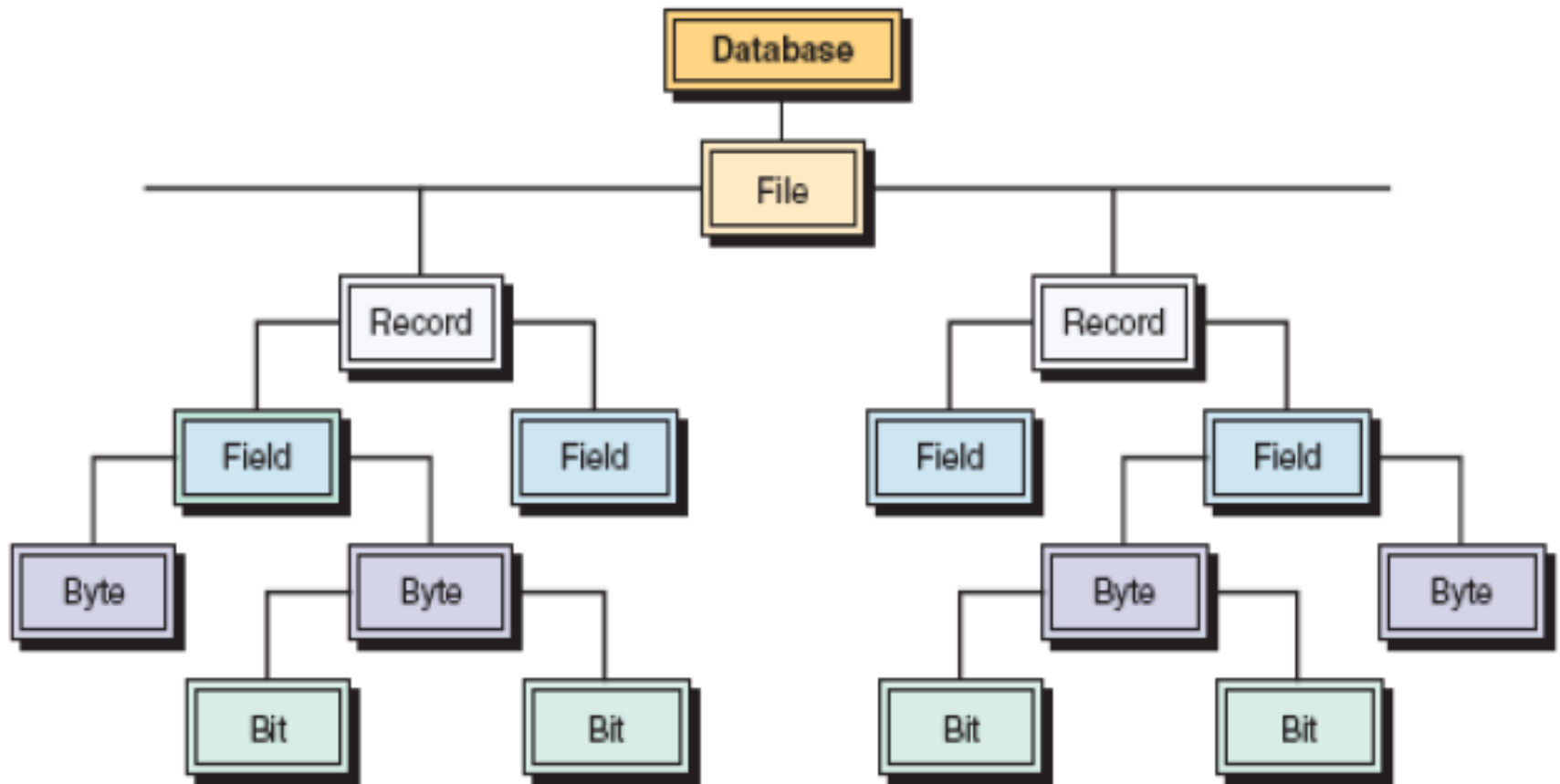

- **สารสนเทศ(Information)** หมายถึง การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มาผ่านการประมวลผล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความหมายและมีประโยชน์สำหรับผู้ใช้งาน ดังนั้นสารสนเทศจึงเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แล้วจัดระเบียบให้เป็นสารสนเทศและความรู้ ซึ่งใช้เป็นข้ออ้างอิง หรือเป็นพื้นฐานในการคาดการณ์ล่วงหน้า หรือช่วยในการตัดสินใจได้ทันที
- **ระบบสารสนเทศ (information system)** หมายถึงชุดขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยผ่านกระบวนการประมวลผล ได้เป็นสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การวางแผน และการควบคุม และยังช่วยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน

ระบบแฟ้มข้อมูล (file system)

- ระบบแฟ้มข้อมูล (file system) เป็นการจัดเก็บเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์โดยจัดเก็บแยกเป็นแฟ้มข้อมูลตามประเภทของงานหรือแยกตามการปฏิบัติงาน เช่น แฟ้มข้อมูลประวัติพนักงาน แฟ้มข้อมูลลูกค้าและแฟ้มข้อมูลการจ่ายเงินเดือน เป็นต้น
- โครงสร้างของแฟ้มข้อมูลประกอบด้วย เรคอร์ด (record) จำนวนมาก แต่ละเรคอร์ดประกอบด้วยฟิลด์ (field) จำนวนหนึ่ง และฟิลด์ประกอบขึ้นจากกลุ่มของอักขระและตัวเลขมารวมกันจนเกิดเป็นความหมาย ข้อมูลบางรายการเป็นตัวอักษรอย่างเดียว เช่น ชื่อ และนามสกุล

โครงสร้างของแฟ้มข้อมูล

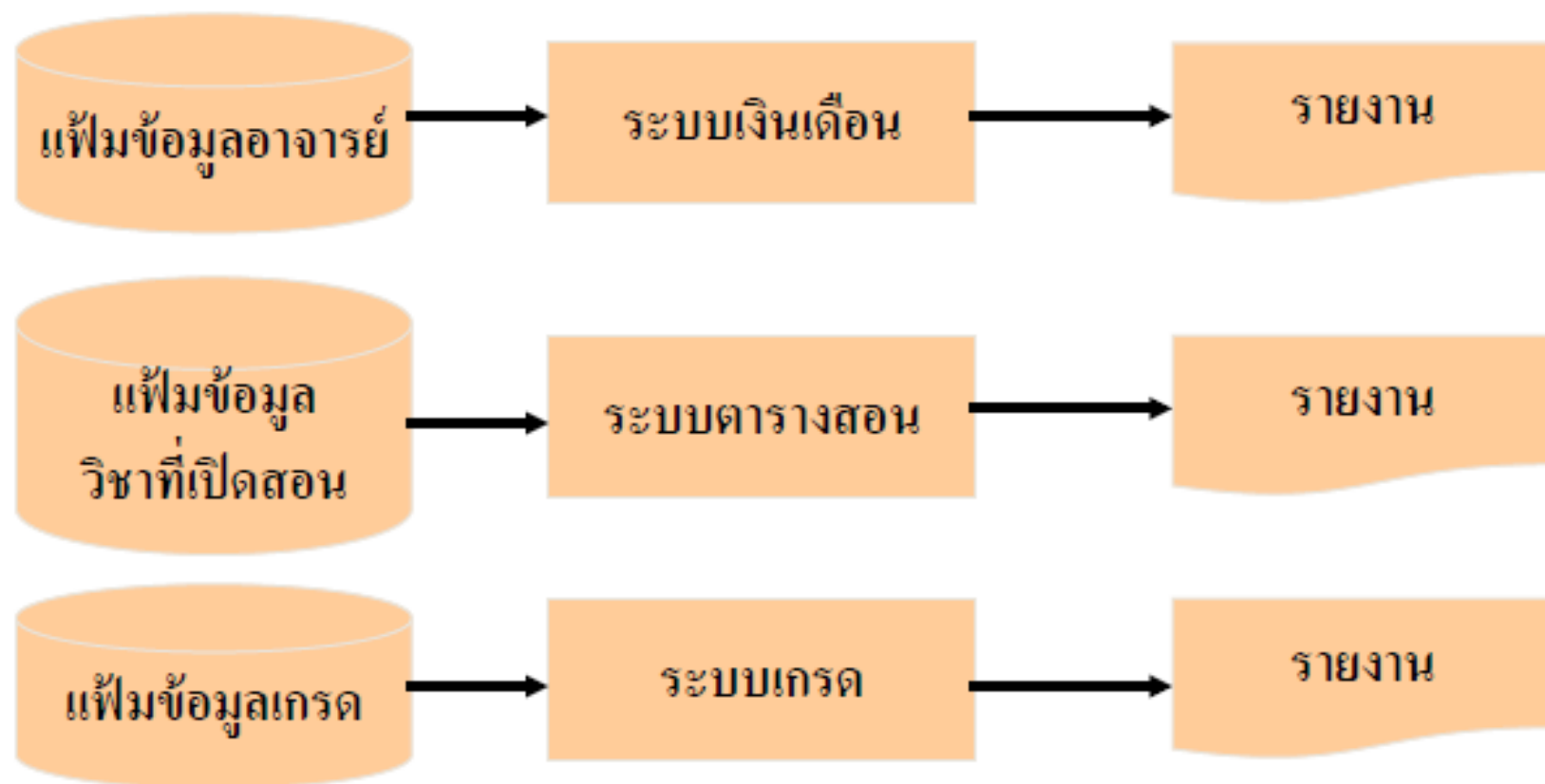

ภาพแสดงโครงสร้างของแฟ้มข้อมูล (Hierarchy of Data)

Asst.Prof.Dr.Wanida Suwunniponth (SSRU)

การจัดการข้อมูลแบบเพิ่มข้อมูล

เป็นการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะเพิ่มข้อมูลที่อิสระจากกัน

ข้อดีของการจัดการข้อมูลแบบเพิ่มข้อมูล

- การประมวลผลข้อมูลในระบบเพิ่มข้อมูลมีข้อดี คือ
  - 1. การประมวลผลข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็ว
  - 2. ค่าลงทุนในเบื้องต้นจะต่ำ เนื่องจากอาจไม่จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถมากก็สามารถทำการประมวลผลข้อมูลได้
  - 3. โปรแกรมประยุกต์แต่ละโปรแกรมสามารถควบคุมการใช้ข้อมูลในเพิ่มข้อมูลของตนเองได้

ข้อเสียของการจัดการข้อมูลแบบเพิ่มข้อมูล

- การประมวลผลข้อมูลในระบบเพิ่มข้อมูลมีข้อเสีย คือ
  - 1. เกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล
  - 2. เกิดความขัดแย้งของข้อมูลได้
  - 3. ข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลร่วมกัน ไม่มีการใช้ข้อมูลร่วมกัน ทำให้การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลทำได้ยาก
  - 4. ความซับซ้อนของการประมวลผลจากหลายเพิ่มข้อมูล
  - 5. ล้นเปลืองเนื้อที่ในการจัดเก็บข้อมูล
  - 6. ข้อมูลไม่มีความน่าเชื่อถือ
  - 7. การขึ้นต่อกันระหว่างโปรแกรมและข้อมูล
  - 8. ไม่สามารถรักษาความปลอดภัยได้ทั่วถึง

ระบบจัดการฐานข้อมูล (DBMS)

- หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่สร้างขึ้นเพื่อจัดการกับข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อจะได้นำไปเก็บรักษา เรียกใช้ หรือนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยได้ง่าย โดยทำหน้าที่จัดการข้อมูลในฐานข้อมูล ทั้งการสร้าง การเรียกใช้งาน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การควบคุม และรักษาความปลอดภัยของฐานข้อมูล
- เหตุผลของการมีระบบจัดการฐานข้อมูล คือ เพื่อให้มีศูนย์กลางควบคุมทั้งข้อมูลและโปรแกรมที่เข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น
- ระบบจัดการฐานข้อมูลจะเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ใช้งานโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ กับระบบฐานข้อมูลที่ติดต่อกันอยู่

File Systems and Database Systems

Client Applications (CA)

(e.g., Java, Scripts, JSP)

Database Management Systems

(DBMS)

Metadata
(Datawarehouse)

Database (DB)

องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

1. ฮาร์ดแวร์ (Hardware)
2. ซอฟต์แวร์ (Software) หรือ โปรแกรม (Program)
3. ข้อมูล (Data)
4. บุคลากร (People)
5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

ข้อเสียของการมีระบบฐานข้อมูล

1. มีต้นทุนสูง ระบบฐานข้อมูลก่อให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้น ตามองค์ประกอบ 5 ชนิดที่กล่าวมาแล้วได้แก่ Hardware/ระบบเครือข่าย, Software , บุคลากร ข้อมูลและขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. มีความซับซ้อน การเริ่มใช้ฐานข้อมูลมีความซับซ้อน และอาจก่อความเข้าใจ มากกว่าระบบแฟ้มข้อมูล ผู้ออกแบบฐานข้อมูลจะต้องเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของ DBMS
3. เสี่ยงต่อการหยุดชะงักของระบบ ลักษณะของการเก็บข้อมูลในลักษณะฐานข้อมูลเป็นการบริหารข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Centralized Database system) หากศูนย์เกิดความขัดข้อง จะทำให้เกิดปัญหาารวนไปทั้งระบบได้ เช่น ระบบงานธนาคาร ถ้าศูนย์บัญชาการข้อมูลเกิด ไฟฟ้าดับ สำนักงานสาขาจะเกิดปัญหาเป็นลูกโซ่ไปทั้งประเทศได้

ข้อเสียของการมีระบบฐานข้อมูล

- ❖ 4. มีขนาดใหญ่ (Large size) DBMS ส่วนใหญ่มักมีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะ DBMS ที่มีประสิทธิภาพสูง ความต้องการทรัพยากรจะสูงตามไปด้วย จำเป็นต้องใช้พื้นที่จัดเก็บข้อมูลจำนวนมาก และหน่วยความจำในการประมวลผลที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม
- ❖ 5. การทำงานช้า (slow processing) เนื่องจาก DBMS บางตัวมีขนาดใหญ่ จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูง หากใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพต่ำ จะทำให้การทำงานช้าได้
- ❖ 6. ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการฐานข้อมูล (database specialist) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการออกแบบและจัดการฐานข้อมูล และมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการและการใช้งาน DBMS ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียของการมีระบบฐานข้อมูล

- ❖ 7. ปัญหาจากการใช้ข้อมูลร่วมกัน (problem of data sharing) เช่นการปรับปรุงข้อมูลชุดเดียวกันในเวลาเดียวกัน หากไม่มีการควบคุมจึงหวัะการเข้าถึงข้อมูลและการล็อกข้อมูลเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้แต่ละคน จะส่งผลให้เกิดความผิดพลาดและความไม่สอดคล้องในข้อมูลได้
- ❖ 8. การกู้ระบบเป็นไปได้ค่อนข้างยาก (recovery more difficult) ถึงแม้ว่า DBMS จะมีระบบการรักษาความปลอดภัยและสามารถกู้ระบบได้ แต่การกู้ระบบของ DBMS ที่มีขนาดใหญ่ เป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาในการกู้ระบบที่ยาวนาน

การเลือกใช้ระบบบริหารฐานข้อมูล

- ❖ เพื่อให้แน่ใจว่าได้เลือกระบบบริหารฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการมากที่สุด มีขั้นตอน ดังนี้
- ❖ 1. กำหนดความต้องการในการใช้ ได้แก่ ขนาดของการประยุกต์ใช้งาน จำนวนผู้ใช้ที่จะเข้าถึงฐานข้อมูล ชนิดของข้อมูล และงบประมาณ เป็นต้น
- ❖ 2. พิจารณาคู่มือสมบัติของฮาร์ดแวร์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจต้องมีการเพิ่มคุณสมบัติฮาร์ดแวร์ให้สูงขึ้นเพื่อใช้งานกับ โปรแกรมฐานข้อมูลได้ เช่น
  - ความเร็วของหน่วยประมวลผล
  - ขนาดของหน่วยความจำ

หน้าที่ของผู้บริหารฐานข้อมูล

- 1. กำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบของฐานข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าจะรวมข้อมูลใดเข้าไว้ในระบบใดบ้าง ควรจะจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีใด และใช้เทคนิคใดในการเรียกใช้ข้อมูลอย่างไร
- 2. กำหนดโครงสร้างของอุปกรณ์เก็บข้อมูลและวิธีการเข้าถึงข้อมูล โดยกำหนดโครงสร้างของอุปกรณ์เก็บข้อมูลและวิธีการเข้าถึงข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดแผนการในการสร้างระบบข้อมูลสำรองและการฟื้นฟูสภาพ โดยการจัดเก็บข้อมูลสำรองไว้ทุกระยะ และจะต้องเตรียมการไว้ว่าถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้นแล้วจะทำการฟื้นฟูสภาพได้อย่างไร
- 3. มอบหมายขอบเขตอำนาจหน้าที่ของการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ โดยการประสานงานกับผู้ใช้ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้ และตรวจตราความต้องการของผู้ใช้